

## บ้านเกิดเมืองนอน 5



การพัฒนาการศึกษาพื้นฐาน  
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

# การพัฒนาการศึกษาพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้



พื้นที่ภาคใต้แต่ไหนแต่ไรมาเป็นพื้นที่ที่ได้รับ การใส่ใจจากส่วนกลางน้อยกว่าภาคอื่น ดังนั้น สภาพความเป็นอยู่ของภาคใต้ที่เคยเจริญรุ่งเรือง เพิ่งฟูมาแต่อดีต เมื่อผ่านกาลเวลานานวันเข้า ก็เสื่อมโทรมลง การทำมาค้าขายและรายได้ของ ราษฎรทั่วไปก็ตกต่ำลง

บางจังหวัดที่เคยจัดเก็บภาษีได้มากเป็น ลำดับสองของประเทศ ก็ตกอันดับไปอยู่อันดับ ท้ายๆ ไม่ต้องพูดถึงจังหวัดอื่นๆ ที่เศรษฐกิจแย่ กว่าและยากจนกว่า ซึ่งทรุดโทรม ยากจน ขาดแคลน และล้มเหลวมามากขึ้นไปอีก

การถูกทอดทิ้งไร้การเหลียวแลต่อเนื่องมา หลายสิบปี มีหน้าซ้ำยังมีการซ้ำเติมวาระกรรมให้กับ ชาวภาคใต้ด้วยการโยกย้ายข้าราชการที่ต้องโทษ หรือถูกข้อหาจากภาคอื่นๆ แล้วย้ายลงไปอยู่ใน พื้นที่ภาคใต้ นับว่าเพื่อเป็นการลงโทษ แต่ที่ไหนได้ แทนที่จะลงโทษข้าราชการนั้น ผลแท้จริงกลับ กลายเป็นว่าเป็นการลงโทษราษฎรภาคใต้

เพราะคนไม่ดั้นไม่ว่าจะไปอยู่ที่ไหนก็ดีขึ้น

ไม่ได้ ยิ่งอยู่ไกลหูไกลตาจากส่วนกลางก็ยิ่งกำเริบ เลิบบ้านมากขึ้น เมื่ออหังการเดิมเป็นคนไม่ดี ก็ยิ่งกระทำความไม่ดีในพื้นที่ภาคใต้จนราษฎรได้ รับความเดือดร้อนโดยทั่วไปและกลายเป็นความ ขัดแย้งพื้นฐานระหว่างราษฎรกับรัฐอย่างต่อเนื่อง ยาวนาน

ยิ่งพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ยะลา บัตตานี และนราธิวาส ซึ่งอาจจะรวมถึงบางอำเภอ ของจังหวัดสงขลาด้วย พื้นที่เหล่านี้เคยเป็นพื้นที่การ ต่อสู้อย่างยืดเยื้อยาวนานมาตั้งแต่ช่วงสงครามโลก ครั้งที่สอง เพราะเป็นพื้นที่เคลื่อนไหวของพรรค คอมมิวนิสต์มาลายาที่ต่อสู้กับรัฐบาลมาเลเซีย แต่มาตั้งหลักปักฐานอยู่ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของ ประเทศไทย

บางยุคบางสมัยเมื่อครั้งที่พรรคคอมมิวนิสต์ แห่งประเทศไทยเคลื่อนไหวอยู่ทั่วประเทศไทย ก็มี การเชื่อมโยงประสานงานกัน จึงทำให้พื้นที่นั้นกลายเป็นพื้นที่อันตรายที่ข้าราชการทั่วไปไม่อยากจะอยู่ ด้วย แม้ราษฎรในพื้นที่ก็รู้สึกตื่นภัยและหาทางอพยพ โยกย้ายออกจากพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

สิ่งหนึ่งที่เป็นผลผลิตของสภาพเช่นนั้นก็ คือ การศึกษาศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ ผลกระทบก็คือปล่อยให้ละเลยให้มีการ จัดตั้งการศึกษาตนเอง ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากความ ไม่รู้และไม่เข้าใจในเรื่องการศึกษาศาสนาอิสลาม และ

อีกส่วนหนึ่งก็คือความไม่ใส่ใจใยดี ซึ่งพื้นที่อื่นก็เกิดขึ้นโดยทั่วไป จึงซ้ำหนักยิ่งขึ้นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เป็นเหตุให้พี่น้องมุสลิมต้องจัดตั้งการศึกษาตนเอง เมื่อการศึกษาสามัญไม่สะดวก ไม่คุ้นเคย และไม่เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ราษฎรในพื้นที่นั้นจึงจัดตั้งการศึกษาตนเองในรูปของโรงเรียนปอเนาะบ้าง ในรูปโรงเรียนตาดีกาบ้าง

โรงเรียนเหล่านี้สอนศาสนาอิสลามเพื่อเป็นวิถีชีวิตให้กับเยาวชนที่จะใช้ชีวิตอยู่ในสังคมมุสลิม เพื่อจะได้ประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องตามคำสอนในศาสนาอิสลาม

โรงเรียนปอเนาะและโรงเรียนตาดีกาเกิดขึ้นและขยายตัวไปทุกหนทุกแห่ง เพราะพี่น้องมุสลิมก็ต้องการให้บุตรหลานได้รับการศึกษาเหมือนกับความต้องการของคนไทยทั่วประเทศ และความจำเป็นสูงสุดสำหรับพี่น้องมุสลิมก็คือการศึกษาศาสนา เพราะศาสนาอิสลามนั้นเป็นหลักปฏิบัติและเป็นวิถีชีวิตของมุสลิมทั่วไป ซึ่งต้องศึกษาและปฏิบัติให้ถูกต้อง

แต่เมื่อต่างคนต่างทำ ต่างคนต่างพยายามชวนขวยศึกษาหาความรู้ให้แก่เยาวชนและบุตรหลาน เมื่อมากที่ มากแห่ง มากครู มากคน ก็มีความแปลกแยกแตกต่างกันไปบ้าง ในขณะที่ระบบการศึกษาก็เข้าใจว่าเมื่อมีโรงเรียนปอเนาะและโรงเรียนตาดีกาแล้วก็เพียงพอต่อการศึกษาของราษฎรในพื้นที่นั้น ความพยายามชวนขวยที่จะส่งเสริมและขยายการศึกษาแบบสามัญก็อ่อนด้อยลงไป

ความจริงระบบการศึกษาศาสนาอิสลามนั้นเป็นการศึกษาที่ละเอียดลึกซึ้ง มีระดับขั้นตอนของการศึกษาที่เป็นแบบมาตรฐาน และศึกษากันโดย

เฉพาะบรรดาประเทศในตะวันออกกลาง แต่นั่นก็มิได้เป็นอย่างเดียวกัน

เพราะศาสนาอิสลามนั้นอาจจำแนกสำนักคิดใหญ่ๆ ได้ถึงสามสำนักคิด หรือที่นิยมเรียกกันว่านิกาย คือ นิกายซุนหนี่ นิกายชีอะห์ และนิกายวาฮาบี ซึ่งทั้งสามนิกายมีข้อที่เหมือนกันอยู่มาก แต่ก็มีข้อที่แตกต่างกันอยู่มากเช่นเดียวกันด้วย

น่าเสียดายที่ระบบการศึกษาที่เจริญรุ่งเรืองและเป็นมาตรฐานที่เป็นหลักการศึกษาและการปฏิบัติที่มาตรฐานที่มีการเรียนการสอนในตะวันออกกลางไม่ได้แพร่ขยายเข้ามาในประเทศไทย ดังนั้นเมื่อเยาวชนไทยจบการศึกษาระดับหนึ่งแล้วจึงเดินทางไปศึกษาต่อในตะวันออกกลางกันโดยทั่วไป และทำให้พี่น้องมุสลิมจากภาคใต้จำนวนมากประสบความสำเร็จในการศึกษาขั้นสูงๆ ที่ทัดเทียมกับนักศึกษาที่ไปจากประเทศอื่นๆ

หากการศึกษาที่มาตรฐานของศาสนาอิสลามไม่ว่านิกายใดก็ตามได้รับการส่งเสริมให้มีการศึกษาขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้แล้ว ก็เป็นที่แน่ชัดว่าพ่อแม่ของเยาวชนทั้งหลายย่อมยินดีที่จะให้บุตรหลานของตนได้เข้ารับการการศึกษาที่มาตรฐานนั้น และเมื่อการศึกษาศาสนาอิสลามเข้าสู่ระบบมาตรฐานโลกของพี่น้องมุสลิมทั่วโลกแล้ว เมื่อนั้นก็จะเกิดการพัฒนาระดับโรงเรียนปอเนาะและโรงเรียนตาดีกาให้เจริญก้าวหน้าและเป็นมาตรฐานอย่างเดียวกันกับสากลมุสลิม

และเมื่อนั้นปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการสอนผิดๆ หรือความเข้าใจผิดๆ ในหลักศาสนาก็อาจจะบรรเทาเบาบางลง กระทั่งนำสันติและความเจริญรุ่งเรืองมาสู่พื้นที่นั้นได้